

Oddział II Informacyjny

Nr 34997/II.

Do

Adjutantury Generalnej.

Po rozbitciu przez Wojska sowieckie Armji Ochotniczej w końcu kwietnia b.r. Grupa gen. Erdellego A.I. wycofała się do Baku na teren Azerbejdżanu. Wślad za ustępującymi wojskami Armji Ochotniczej wdarły się do miasta wojska bolszewickie, które przybyły pociągami. Były to oddziały XI Armji Lewandowskiego. Tegoż dnia nastąpił przygotowany już uprzednio przewrót polityczny. Zamach stanu uplanowany był przez tajnych agentów bolszewickich w porozumieniu z poszczególnymi członkami ówczesnego rządu Azerbejdżanu mającego złożyć z Kemalistów, z Nuri-Paszą na czele. Przewrotu dokonano zupełnie niespodzianie dla ludności w przeciągu jednej doby. Na drugi dzień po wkroczeniu wojsk czerwonych do Baku rząd był już w ręku sowieckim.

Swiezo powstała Republika Radziecka Azerbejdżanu rozpoczęła niezwłocznie wojnę z Gruzją, z którą miała dane porachunki. Wobec zagrożenia z północy przez bolszewików rosyjskich i z zachodu przez bolszewików Azerbejdżanskiej, Gruzja zmuszona była do zawarcia niepomysłnego dla niej pokoju, który poddał ją pod wpływy bolszewickie.

Wytworzenie Radzieckiej Republiki Azerbejdżanskiej usunęło od władzy dominującą ludność muzułmańską. W skład rządu i administracji weszły przybyłe elementy rosyjskie, rządząc według instrukcji nadsyłanych z Moskwy. Punktem oparcia dla nowego rządu stanowi rosyjska ludność robotnicza Baku, Ormianie i żydzi. Władza rad po za miastami pozostaje właściwie fikcją, ponieważ ludność wsi teroryzowana przez wojska i obciążona ciągłymi rekwizycjami odnosi się do rządów sowieckich w Azerbejdżanie ogromnie wrogo.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

..

46

52

174072

Wskaźnikiem nastrojów ludności są liczne powstania, które wybuchły przeciwko bolszewikom w końcu maja. Szczególnie silne powstania wybuchło w Gandży, na czele którego stanął Chan Chajskij, były prezes Rządu Azerbejdżanu. Powstanie zyskało oparcie w Askarach, którzy byli przemocą wcieleni do Czerwonej Armji. Powstanie tatarskie w Elizawetpolu zostało ogromnie krwawo stłumione przez ekspedycję karną wysłaną z Baku /wyróżnięto do 10,000 tatarów/. Ruch wrogi w stosunku do przybyszy rośnie na całym terytorjum Azerbejdżanu.

Z powodu wrzenia w Azerbejdżanie liczba wojsk bolszewickich okupacyjnych została tam zwiększona do 75,000 ludzi. Rząd sowiecki traci coraz bardziej oparcie w ludności miejscowej i utrzymuje się przy władzy tylko siłą wojsk rosyjskich.

Mjr. Szt. Gen. i w. z. Szefa Biura Wywiad.

J. M. L. ...

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 4540 dnia 14/III 20 r.
Załącz. Wydział.

NEW YORK
INSTITUTE
ARCHIVES

NEW YORK
INSTITUTE
ARCHIVES